

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

БНБ-46529/31-03-2025

УТВЪРДИЛ: (подпис)

ПЕТЪР ЧОБАНОВ

ПОДУПРАВИТЕЛ

РЪКОВОДЕЩ

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЕ

**ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО И РЕДА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА
БНБ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗВЪРШЕНИТЕ СДЕЛКИ ЗА ЦЕСИЯ И
ФАКТОРИНГ**

1 април 2025 г.

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

Чл. 1. Настоящото указание определя съдържанието, реда, методологическите и техническите изисквания за попълването и предоставянето на статистическите форми, които местните лица по чл. 2, ал. 1, т. 1 и чл. 4, т. 10 (наричани по-долу „отчетните единици“) от Наредба № 17 на БНБ (Наредбата) предоставят на БНБ.

Чл. 2. Получената по реда на Наредбата и настоящото указание статистическа информация се обработва и разпространява от дирекция „Статистика“ в съответствие с *Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка* (и съответните изменения), чиито изисквания се отнасят и до националните централни банки от Европейската система на централните банки (ЕСЦБ).

ГЛАВА ВТОРА

Обхват

Чл. 3. (1) Отчетните единици изготвят и представят отчетните форми на основание чл. 42 от *Закона за Българска народна банка*.

(2) Данните, които отчетните единици предоставят за целите на статистиката на финансовите сметки и в т. ч. за целите на държавната финансова статистика и тримесечните финансови сметки, обхваща информация за извършените сделки за цесия и факторинг, включително за вземанията, възникнали по повод предоставяне на стоки и/или услуги при условията на отложено плащане на сектор „Държавно управление“.

ГЛАВА ТРЕТА

Методологически изисквания за отчитане на информацията

Чл. 4. В отчетната форма за извършени сделки за цесия се включват данни за сключените договори за цесия, които не произтичат от договори за факторинг и за погасените от платците задължения през отчетния период. Посочва се:

1. Брутният размер на вземанията по сделки за цесия по вид на оригиналната валута, които не произтичат от договори за факторинг в т. ч. на вземания по предоставени стоки и услуги, в началото и в края на отчетния период, общо за всички

институционални сектори и в структура за сектор „Държавно управление“; изрично се посочва брутният размер на вземанията по сделки за цесия с матуритет до 1 година;

2. Финансовите трансакции (придобити вземания, изплатени задължения и прехвърлени вземания) и други изменения (отписвания/намаления на стойността, валутно-курсови разлики на прехвърлените вземания по договори за цесия) по вид на оригиналната валута, в т.ч. на вземания по предоставени стоки и услуги през отчетния период, общо за всички институционални сектори и в структура за сектор „Държавно управление“; изрично се посочват трансакциите и другите изменения на вземанията по сделки за цесия с матуритет до 1 година.

Чл. 5. В отчетната форма за факторинговите сделки се включват данни за сключените сделки по активните договори за факторинг и за изплатените задължения по фактури през отчетния период. Посочва се:

1. Брутният размер на вземанията по факторингови сделки по вид оригинална валута в т. ч. без регрес, в началото и в края на отчетния период, общо за всички институционални сектори и в структура за сектор „Държавно управление“;
2. Финансовите трансакции (прехвърлени от доставчици на фактора вземания по сключени факторингови сделки, изплатени фактури от платците, прехвърлени обратно към доставчиците вземания и получени кредитни известия) и други изменения (отписвания/намаления на стойността, валутно курсови разлики по прехвърлени вземания по факторингови сделки) по вид на оригиналната валута, в т.ч. без регрес, през отчетния период, общо за всички институционални сектори и в структура за сектор „Държавно управление“.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Общи изисквания към данните за извършените сделки за цесия и факторинг

Чл. 6. При предоставяне на данните отчетните единици спазват следните общи изисквания:

1. Всички отчетни форми се изготвят в хиляди евро.
2. За салдата се предоставя информация към последния календарен ден на отчетното тримесечие.

3. За сключените през отчетното тримесечие сделки по договори за факторинг и за цесия (трансакции) се предоставя информация към момента на тяхното сключване, независимо от момента на извършване на плащането.

4. Отчетният период е календарно тримесечие.

5. Срокът за предоставяне на отчетните форми е до 15 календарни дни след края на отчетното тримесечие.

6. Отчетните единици предоставят консолидирани данни за централата и клоновете си в страната (ако имат такива). За статистически цели не се допуска предоставяне на информация на консолидирана основа с клонове в чужбина и с дъщерни дружества, дори и с тези, чиято основна дейност е същата. За целите на държавната финансова статистика и на тримесечните финансови сметки консолидацията се дефинира като елиминиране на реципрочните (взаимните) финансови трансакции, и съответно - активи и пасиви, между определени групи статистически единици.

7. Обхват по институционални сектори – съгласно приложен *„Секторен класификатор на институционалните единици“*.

ГЛАВА ПЕТА

Отчетни форми

Чл. 7. (1) Отчетните единици предоставят отчетните форми в съответствие с *Приложение 1 „Методологически изисквания за предоставяне на статистическа информация за извършените сделки за цесия и факторинг“*, където са описани отчетните правила и особеностите за попълването им.

(2) Комплектът тримесечни отчетни форми включва:

1. Форма-Цесии тримесечен отчет за извършени сделки за цесия (с изключение на факторинговите сделки) – `CESSIONS_Q`;

2. Форма-Факторинг тримесечен отчет за факторингови сделки – `FACTORS_Q`.

Чл. 8. Предоставянето на отчетните форми по чл. 7 е задължително, независимо дали в рамките на отчетния период има събития, които да се отразят в тях или не.

ГЛАВА ШЕСТА

Предоставяне на информацията

Чл. 9. (1) Информацията по настоящото указание се предоставя по електронен път в БНБ, управление „Банково“, дирекция „Статистика“, отдел „Макроикономическа статистика“ чрез Портала на Интегрираната статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ.

(2) На интернет страницата на БНБ - www.bnb.bg, в рубрика Статистика/Електронно подаване на отчетни форми са публикувани *„Указание за предоставяне на достъп до Портал за подаване на статистическа информация по Наредба № 27 и Наредба № 17 на БНБ“* и *„Ръководство на потребителя за предоставяне на статистическа информация на БНБ по електронен път чрез Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ“* на следния линк:

https://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_download/st_es_guidelines_bg.pdf

(3) Предоставянето на информация се извършва от задължени или упълномощени служители, чрез валидно Квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП). Преди първото подаване на данни, съответните служители подават заявление за предоставяне на достъп до ИСИС по електронен път през системата. Когато в Заявлението по Образец 1 е заявен пълен или частичен достъп до данните в ИСИС на задълженото лице и авторът на КУКЕП не е законният представител на задълженото лице (или е законен представител, но не е единствен и самостоятелно представляващ), е необходимо предоставяне на придружаващи документи в БНБ, които да удостоверят упълномощаване или представителна власт на автора на КУКЕП.

(4) Заявление за достъп по Образец 2 се подава, когато Порталът ще се достъпва с КУКЕП на упълномощено лице. При подаване на Заявление по Образец 2 се изисква предоставяне на придружаващи документи в БНБ, които да удостоверят упълномощаване или представителна власт на автора на КУКЕП, освен в случаите, когато заявлението е подадено с персонален КУКЕП на законния представител на задълженото лице, ако е единствен, или, ако не е единствен или самостоятелно представляващ, е подадено Заявление по Образец 2 за ограничен достъп.

(5) В случай на оттегляне на упълномощаването на някой от служителите по ал. 4, отчетните единици информират незабавно дирекция „Статистика“ чрез подаване на ново заявление по Образец 2.

(6) Подадените по ал. 3 документи се обработват от служители на БНБ в срок от 5 (пет) работни дни от получаването им в БНБ.

(7) При подаване на файлове с данни в Портала, те трябва да бъдат подписани с електронен подпис.

ГЛАВА СЕДМА

Изисквания към отчетните единици по отношение на управлението и контрола на данните

Чл. 10. (1) Отчетните единици осигуряват, че предоставянето на входящи данни се извършва по независим и безпристрастен начин и не е повлияно от съществуващи или потенциални конфликти на интереси, и въвеждат и поддържат ефективни системи и механизми за контрол, с които да гарантират целостта, достоверността и надеждността на всички предоставени данни по настоящото указание.

(2) За целите на ал. 1, отчетните единици приемат вътрешни правила, с които установяват:

1. процедура по предоставянето на данни, одобрена от управителния орган на отчетната единица. Процедурата следва да съдържа и предвидени действия по предоставянето на данните на БНБ в случай на извънредни обстоятелства;

2. механизми за контрол във връзка с това кой може да предоставя входящи данни, които да включват определяне на лицата, податели на входящи данни, както и алтернативни лица, поемащи тези функции, в случай че подателят на данни отсъства планирано или поради извънредни обстоятелства;

3. процедура за наблюдение и контрол на процеса на изпращане на данни, гарантираща навременното изпращане на достоверни и точни данни;

4. процедури и механизми за ефективно събиране на първичните данни и тяхното организиране в информационните системи на отчетните единици, които да позволяват навременното предаване на пълна, точна и достоверна статистическа информация;

(3) Отчетните единици осигуряват, че лицата, отговорни за подаването на входящите данни притежават необходимите знания и опит относно детайлите по

данните, както и относно всички елементи и етапи от процеса по предоставяне на входящите данни.

(4) Отчетните единици въвеждат механизми и системи за съхраняването за подходящ срок на предоставените входящи данни, както и на данните за комуникацията и съобщенията във връзка с предоставянето на входящи данни.

(5) Предоставяните данни и прилаганите механизми и процедури по ал. 2 – 4 подлежат на периодичен вътрешен преглед от отчетната единица.

(6) БНБ може да изисква да ѝ бъдат предоставяни вътрешните правила по този член, както и да прави препоръки за тяхното подобряване.

Чл. 11. При предоставянето на данните на БНБ, подателите им осигуряват, че:

1. отчетните форми съдържат вярна и пълна информация и отговарят на определенията и изискванията от настоящото указание;

2. отчетните форми се подават своевременно и в рамките на сроковете, определени съгласно Наредба № 17 на БНБ;

3. отчетните форми се изготвят и подават съгласно методологическите и техническите изисквания, определени в настоящото указание;

4. в случай на констатирани грешки, промени и несъответствия в предоставените входящи данни предоставят коригирани входящи данни;

5. достъпът до Портала на ИСИС се осъществява само от оторизираните за това лица, при спазване на съответните мерки за сигурност.

ГЛАВА ОСМА

Обработка на получената статистическа информация

Чл. 12. (1) При въвеждането им в ИСИС отчетните форми преминават през формален контрол от системата, като при успешно въведени данни формата получава статус „необработена“. Следват допълнителни проверки на данните от експерт, след които формата получава статус „одобрена“ или „отхвърлена“.

(2) В случай на съмнения относно точността и пълнотата на подаваната статистическа информация, експерти от БНБ могат да се свързват с отчетните единици за предоставяне на допълнителни уточнения по представените отчетни форми.

(3) В случай на констатирани грешки, промени и несъответствия отчетните форми могат да бъдат отхвърлени и отчетните единици следва да подадат коригиращи форми в определен от БНБ допълнителен срок.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Неразделна част от настоящото Указание са:

1. *Приложение 1 „Методологически изисквания за предоставяне на статистическа информация за извършените сделки за цесия и факторинг“;*
2. *Приложение 2 „Класификатор на валутите“;*
3. *Приложение 3 „Указание за предоставяне на достъп до Портал за подаване на статистическа информация по Наредба № 27 и Наредба № 17 на БНБ“;*
4. *Приложение 4 „Ръководство на потребителя за предоставяне на статистическа информация на БНБ по електронен път чрез Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ“;*
5. *Приложение 5 „Подаване на информация в Портала на Интегрираната статистическа информационна система (ИСИС) – описание с примерни екрани“;*
6. *Секторен класификатор на институционалните единици.*

§ 2. Настоящото Указание е съобразено със следните нормативни документи и статистически стандарти:

- Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка, изменен с Регламент (ЕО) № 951/2009 на Съвета от 9 октомври 2009;
- Насоки (ЕС) 2021/827 на Европейската централна банка от 29 април 2021 година за изменение на Насоки ЕЦБ/2013/24 относно изискванията за статистическа отчетност на Европейската централна банка по отношение на тримесечните финансови сметки (ЕЦБ/2021/20);
- Европейската система от национални и регионални сметки, ревизия 2010 г. (ЕСС 2010);
- Закон за счетоводството;
- Валутен закон;
- Закон за електронното управление;

- Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;
- Закон за електронната идентификация;
- Закон за защита на личните данни.

§ 3. Настоящото Указание е утвърдено от подуправителя, ръководещ управление „Банково“, на основание чл. 25, ал. 1 от Наредба № 17 на БНБ от 29 март 2018 г. за паричната и лихвената статистика и статистиката на финансовите сметки и влиза в сила от 1 април 2025 година.